

Dedemin Defteri Iı Kanlı Bostan

– Seferii · 12 Eylül 2017

O gün "sokağa çıkma yasağı" vardı. Pazar günüydü, zaten tatildi ama babaların, annelerin de evde kalmaları alışık olmadığımız bir şeydi. Biz çocuklar bile durumun ciddiyetinin farkındaymışız gibi ille de sokağa çıkacağız diye tutturmamış, evden çıksak bile yağmur suyu setinde oturup konuşmayı tercih etmiştik. Yaşça benden biraz daha büyük olan Nilgün'e "Sayım ne demek?" diye sormuştum. O da bana "Evlerimize gelip bizi sayacaklar, sonra Türkiye nüfusu kaç kişiymiş belli olacak." demişti. "İyi de onlar gittikten sonra bir bebek doğarsa onu nasıl bilecekler?" deyince de " Onu da beş sene sonraki sayımda sayarlar" demişti. Yani Türkiye'nin gerçek nüfusunu hiç bilemeyecektik.

Biraz sonra elinde kocaman bir dosya taşıyan Sultan Öğretmen, bitişliğimizdeki eve girdi. Nilgün, " Sayımcılar geldi." deyip, hemen evlerine koştu. Ben de heyecanlandım, aceleyle eve doğru, " Anneee sayımcılar geliyor...Şimdi Cavidan Teyzegile girdileer..." diye bağırarak koştum.

Eve girince babamın çalışma masasının salona getirildiğini, üstüne beyaz bir örtü örtüldüğünü hatta içinde taze çiçekler olan bir vazo konulmuş olduğunu gördüm. Aklımdan geçen ilk şey, "öğretmen masası gibi..." oldu. "Sultan Öğretmen geliyor, onun için mi böyle yaptınız?" dedim. Babam güldü, saçlarını okşayıp " Evet öğretmen masası yaptık." dedi. Babamdan cesaret alıp aklımdaki o soruyu sorabildim; " Bizi nasıl sayacaklar, böyle 1,2,3.. gibi mi?" Babam yine güldü; " Evet... Hepimizi sayacaklar, sonra da yazacaklar" dedi. Ben de merakla beklemeye başladım.

Sultan Öğretmen kapıda görününce hemen "Hoşgeldiniz hocaanım, biz de sizi bekliyorduk." diyerek annemle babam onu karşıladı. Biraz sonra dedemle nenem de gelip karşısına oturdular. Hepsinin ellerinde nüfus cüzdanları vardı. Bizim nüfus cüzdanlarımızı da babam tutuyordu. Aklımdan bir soru daha geçti: " Bu nüfus cüzdanlarını devlet vermiyor mu zaten, o sene ne kadar verdiğini bilirse insanları saymaya da gerek kalmaz." Tabii ki sustum.

Sultan Öğretmen önce dedemin nüfus cüzdanına baktı. " Hmmm... Halil amca doğum tarihiniiz... 1315'miş...o zamaan 1900 diyebiliriz."

Dedem ak sakallıydı ama 600'lü yaşlarda olması imkansızdı. Lakin bu fikir çok hoşuma gitti. Dedem, asırlardır onca savaşlara, yokluklara, hastalıklara rağmen hâlâ yaşıyor. Sorsam sadece Atatürk'ü değil, Osmanlı padişahlarını da görmüş olması lazım. Benim dedem çok büyük, asırlardır onu kimse öldürememiş. Babam, aklımdan geçenleri okurmuşçasına, gülerek; " Eskiden başka bir takvim kullanılıyordu, böyle tarihleri şimdi, şimdiki takvime çeviriyoruz."

-Amca doğum yeriniz, Sivas mı?

-Evet hocaanım Sivaslıyım.

-Ben de... ben de Sivaslıyım... Kozan'a geldim geleli hiç Sivaslı biriyle karşılaşmamıştım...Hemşeriymişiz...

Sultan öğretmen'in gözleri doldu. Önce sustu, bir kaç defa yutkundü. Ağlamaklı bir sesle:

-Sivas'ın neresindensiniz?

-İçinden... Sivas'ın içinde doğmuşum ama daha altı-yedi yaşlarındayken anam, elimden tutmuş, bacımı

sırtına sarmış, buraya kadar kaçırılmış bizi. Babam ölmüş, ağalarım da her biri bir cephede şehit olmuş. Anam yalnız kalınca başka bir şey aklına gelmemiş, bakmış ki herkes bir yerlere kaçıyor, kendi de geride kalan tek çocuklarını kurtarmak istemiş.

-O tip olaylar çok olmuş, evet... Buraya yazmak için değil de sırf merak ettiğimden soruyorum, evinizin yerini hatırlıyor musunuz? Anneniz anlatır mıydı?

-Kızılırmak'ın kenarındaymış... Ama sonra Kızılırmak'ın yatağını değiştirmişler... Ben yıllar sonra gittiğimde bulamadım, evimizi.

-Gittiniz yani eski memlekete?

-Evet... Sordum, soruşturdum... Arazinin bir kısmını Sivas Lisesi'ne vermişler... Evimiz yıkılmış...Yerine "Apartman" diye bir şey dikmişler. Orayı buldum.

-Kim yapmış, biliyor musunuz?

-Babamın akrabaları...Anamın kimsesi kalmamış...Kocası, çocukları ölünce korkmuş "soyum tükenecek" diye... Bir gün bacımı sırtına sarıyor, benim elimden tutuyor, ahırdan da bir sağlır inek alıyor, yollara düşüyoruz.

Sultan Öğretmen dedemle ilgili daha fazla bir şey sormadan, asıl görevine döndü. Hepimizin bilgilerini yazıp, yanımızdan ayrılırken dedeme bakıp:

-Bu durumda ne söylenir, bilmiyorum. Sizi tanıdığımı çok sevindim ama... hikayenizi çocuklarınıza, torunlarınıza anlatın. Sivas'tan geldiğiniz unutulmasın... dedi.

.....

Bu olaydan sonra çok merak ettiğim halde "dedem bize ne anlatacaktı" diye sormadım. Sonra da o günü, diğer günler gibi unuttuk. O gün unutulmayan tek şey, Sultan Öğretmen'in de Sivaslı olduğuydu.

.....

Dedem, o sayım gününden yaklaşık bir sene sonra vefat etmişti.

Yine bir gün kokusunu, nefesini belki sesini duymak istercesine, elimde defter onun odasındaydım. Defteri karıştırmaya başladım. Sayfaları çevirdikçe daha önce okuduğum bölümlere bir daha göz gezdiriyordum. Aralarda ufak notlar da düşmüştü. Bir sayfaya geldiğimde uzun bir yazıyla daha karşılaştım. Uzunluğunun ne kadar olduğunu anlamak için sayfaları okumadan çeviriyordum ki... bir yerde "Sivas" ibaresine rastladım. Birdenbire kulaklarımda Sultan Öğretmen'in, " Hikayenizi çocuklarınıza, torunlarınıza anlatın, Sivas'tan geldiğiniz unutulmasın..." diyen sözleri yankılandı. Büyük bir hazine bulmuşçasına heyecanla, nefes almamacasına okumaya başladım.

.....

Babam sırtında üniforması, at üstünde, yorgun ama mağrur bir ifadeyle büyük demir kapıdan içeri girdi. Kahya koşarak atın yularından tuttu.

-Hoş gelmişsiniz beyim!

-Hoş bulduk Mustaafendi. Nasılsın?

-Sağlığınıza duacıyım beyim.

Aslında babam böyle şeyleri sevmezdi. Birine "Nasılsın?" diye soruyorsa, gerçekten nasıl olduğunu merak ettiğinden sorardı. "Sağlığınıza duacıyım" lafı "iyiyim" demek değildi. Atından indi, sonra bana baktı, eliyle saçımı okşadı. Bu da babamın pek yapmadığı bir şeydi. Şaşırdım. Elini yanağıma doğru

getirdi. Bir eli yanağımda beraber yürüdük.

-Anan nasıl bugün?

-Daha iyi...

-Bir şeyler yiyebildi mi?

-Yedi.

-İyi baari...

Biraz sonra anamın yanına vardık. Bir hayli solgun duruyordu. Bizi görünce ayağa kalktı.

-Hoş geldiniz...

-Hoş bulduk...

-Bugün biraz erken teşrif ettiniz. Açlığınız varsa bir şeyler hazırlasınlar.

-Yemeğe kadar beklerim, aç değilim.

-Nasıl isterseniz... Canınız sıkkın gibi...

Babam önce tereddüt etti. İş yerindeki sıkıntıları evde konuşmazdı. İş yeri de zaten kışlaydı, orada olanlar da genelde devlet sırrıydı.

-Evet... bugün İstanbul'a gönderdiğim telgrafa cevap geldi. Ona sıkıldım biraz.

-Niye ki?

-Erzurum vilayetinde bazı hadiseler oluyormuş. Bir kaç şeyh efendi katledilmiş, Müslümanları galeyana getirip, gayrimüslimlere saldırmalarını sağlayacak, muhtemel bir isyana zemin hazırlayacak işler yapılıyormuş. Bana gelen haberleri İstanbul'a da göndermiştim. Bugün cevabî telgrafı aldım. "Mümessili olduğunuz vilayete bakın, başka bir vilayetle vaktinizi boşa harcamayın!" buyurmuşlar.

-Vazifeniz... Lâkin devletlü padişahımızın bunlardan zaten haberi vardır. O, lüzumu neyse yapar.

Beyhude telaşlanmışsınız.

-Taa İstanbul'dan buraları göremez belki diye haberdar etmek arzusundaydım.

-Hâşâ... Padişah efendimiz'i tahtında oturuyor mu sanıyorsunuz? Onun Osmanlı mülkü üstünde uçan her kuştan haberi vardır.

Babam, anamın kendisini büyüten devletlüsüne ve başkadınefendisine ne kadar sadakatle bağlı olduğunu bilirdi. Daha fazla ısrar etmedi.

-Neysel ki padişah efendimizin gerçekten de uçan kuştan haberi var.

Dedi ve dönüp bana baktı. Eliyle "gel" yaptı. Yanına geldim. Beni alınma dökülen saçlarımdan öptü.

Yüzümü iki eli arasına alıp, gözlerime baktı. Böyle bir şey ilk defa oluyordu.

-Sen büyü çocuk... çok yaşa... dizinde torunlarının oynadığı, ak sakallı bir dede ol... eli bastonlu, ayağı meshli bir dede ol... memlekete kâfir çizmesi basmasın, evini ocağını başına yıkacak, sokakta giderken arkandan bıçaklayacak düşmanın olmasın. Sen hiç harp görme... inşaallah

Anam da aynı anda " İnşaallah" dedi. Dönüp anama baktığımda gözlerinden damlaların birbiri ardınca süzüldüğünü gördüm. Dört ağamı dört ayrı cephede şehid vermiştik. Bir harb olduğunda ben de seve seve gidecektim. Lâkin babamın bu duası... sanki harp çıkınca beni göndermek istemiyorlar gibiydi. Böyle bir duaya kimse "Amin" diyemezdi. Hele anam gibi birinin, padişah fermanına karşı gelmesi düşünülemezdi bile.

Babam, "biraz bostanla uğraşayım, çok ihmal ettim." dedi. Bostanla uğraşacak çok adam vardı ama

babam, özellikle canı sıkırken toprakla cebelleşmeyi severdi. Yanımızdan ayrılmadan önce bir elini anamın karnına koydu, "inşallah hayırlı bir kızımız olur" dedi. Sonra tekrar bana döndü; "Anana, bacına iyi bakarsın sen" dedi. Sanki vedalaşıyor gibiydi. Oysa bostan da konağın bir parçasıydı, çok uzağa gitmiyordu.

Dışarı çıkarken arkasından koştum. Bana dönüp, "Sen gelme, üstün başın çamur olur" dedi. Ben de durdum, anamın eteğini tutup, babamın ardından baktım.

Anam, yemek pişerkenki kokudan rahatsız olduğu için, mutfağa burnunu kapatarak girerdi. Bacı kalfa bir bebeğimizin olacağını, bebeğin de bu yemekleri sevmediğini, anamın onun için burnunu kapadığını söylüyordu. Akşam yemeğinin hazırlanışına nezaret etmeğe, mutfağa geçerken ben de yanındaydım.

....

Babam, bostandaki küçük barakada, daha önce çıkardığı çamurlu kıyafetlerini yeniden giymiş, göletin Kızılırmak tarafındaki kapağını açmıştı. Gölet hızla dolmaya başlamış, babam da arkların temizliğine girişmişti. Kuru dalları, arkı kapatan yaprakları elleriyle topluyordu. Bostan tarafının kapağını da hafifçe aralamış, içeri giren suyla birlikte yumuşayan topraktan, yabanî otları da yollmaya başlamıştı. Bazen de yere diz çöküyor, dizlerinin de çamur olmasına aldırış etmeden, her bir arkı özenle açıyordu. Kahya Mustaaferdi, Bey'i bir şey ister mi diye oralarda dolaşırken, onu hiç bu kadar toprakla içiçe görmediğini düşünüyordu.

Biraz sonra iki zabitin geldiğini haber verdiler. Mustaaferdi, doğruca kapıya koştı.

-Buyursunlar... kimi aramıştınız?

-Burası Miralay İsmail Bey'in konağı mı?

-İsabet buyurdunuz efendim. Kendileri bostanla meşgul oluyor. Siz buyrunuz, ben haber vereyim.

-Haber vermene lüzum yok kahya efendi. Sen bize yerini göster.

-Buyursunlar efendim.

Mustaaferdi babama, iki zabitin kendisini görmeye geldiğini haber verdi. Babamın üstü başı misafir ağrılayacak durumda değildi. Önce telaşlandı. Fakat zabitler, uzun yoldan geldiklerini, ferman-ı hümayun'u taşıdıklarını söylediler. Kaybedecek vakitleri yokmuş, hemen fermanı okuyup, emri tatbik etmek lüzumundaymışlar. Babam, çamurlu elleriyle üstüne çeki düzen vermeye çalışıp, fermanını dinlemeye başladı:

-Aldığımız istihbarata ve kendi yazıp gönderdiği arz-ı hâle binâen, Miralay İsmail Bey'in kendi mümessiliyyeti hâricinde vilayetlerle ilgilenmek suretiyle ahalinin çekeceği muhtemel cevr ü cefaları mübalağa ederek anlattığı, kendine taraf topladığı, ahaliyi isyana teşvik ettiği, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi Hazreti Şehinşah aleyhinde taassuba sahip olduğu tesbitiyle, ihanet-i vataniyye cürmü işlediğinden katli fermanımızdır...

-" İhanet-i vataniyye... öyle mi? Dört şehid babası olan ben... nasıl vatanıma ihanet edebilirim... ah... oğlum bu utançla nasıl yaşayacak... peki karım... benim masum olduğuma hiç inanmayacak... ama... ama... Allah biliyor, ben masumum, O biliyor..."

Belki o anda babamın aklından bunlar geçiyordu. İki kolu yana sarkmış, kendisini taşıyamayan dizlerinin üstüne yığılmışken, havada bir kılıç parıltısı belirdi. Babamın dilinden dökülen son kelime "Allah!" oldu.

Başı gövdesinden ayrılırken şah damarından öyle bir kan fışkırdı ki Kızılırmak'tan aldığı suyu kırmızıya buladı, aynı anda arklara dolan su, bütün bostana yayıldı. Kan fışkırmaya devam ederken gövde düştüğü yerde titremeyi sürdürüyordu. Mustaafendi ne yapacağını şaşırılmış, çılgık çılgığa sağa-sola koşuyor, bir gidip Bey'in gövdesine sarılıyor, bir başını kucaklayıp sanki tekrar yerine yapıştırmaya çalışıyordu. O esnada çılgınlıkları duyan diğer çalışanlar da geldiler. Bostan, tam bir kan gölü olmuştu. Babamın boynundan hâlâ kan fışkırıyordu...

Anama durumu bildirmeye gelen Emine Kalfa, dört evladını kaybetmiş, hem de hamile bir kadına eşinin ölüm haberini nasıl vereceğini bilemezken, büyük bir metanetle hadiseyi dinleyen anamın "Vatana ihanetin cezası budur. Padişahımız yanılmaz. Gömün gitsin!" sözleriyle irkılmışti. Emine Kalfa'nın "Hanımcığım, korkarım Beyimiz iftiraya uğramıştır... Çünkü kesilen boynundan hâlâ kan fışkırıyor... şehidlerin kanının durmadığını, Hz. Yahya Kıssası'ndan biliyoruz." itirazlarına da kulak asmamış, "Padişaha ihanet, vatana ihanettir. Demek ki o, şehid oğullarının hatırasına da hürmet etmemiş... Fazla konuşma... cenaze namazına bile lüzum yok, bir çukura gömün gitsin." dedi.

.....

Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyorum, bir gün evin içindeki telaştan, bir fevkaladelik olduğunu tahmin etmiştim. Akşam olunca bana bir kız kardeşim olduğunu müjdelediler. Ben anamı ve küçük hemşiremi görmek istedim ama Emine kalfa bana Hanımının toparlanıp ayağa kalkınca beni çağıracağını söyledi.

Bir kaç defa babamın akrabaları da ziyaretimize gelmişti. Bebek doğunca da geldiler. Anam onlara karşı saygıda kusur etmezdi, yalnız biraz soğuk ve ciddi davranırdı. Ben de halalarımın beni sarılıp sarılıp öpmelerinden rahatsız olurdum ama kaşı-gözü babama benzeyen bu insanları görünce, o gözlerde hep babamı arardım.

Günler geçtikçe anam toparlanmış, konağın işlerini eline almıştı. Babamın bostanından o günden sonra sebze toplanmamış, hatta bahçenin o tarafına bir daha geçen olmamıştı. Her yağmur yağdığında ıslanan toprakta hâlâ küçük, kan renkli su birikintileri oluşuyordu. Oraya artık "Kanlı bostan" diyorlardı.

Bir gün kapıya, babamın arkadaşlarından biri geldi. Mustaafendi'ye, anamla görüşmesi gerektiğini söyledi. Anam, yeldirmesini giyip, benimle birlikte misafirimizin karşısına çıktı. Konağın merdivenlerindeydik, Mustaafendi de yanımızdaydı. Babamın arkadaşı da onun gibi askerdi, ve o melun günden beri babamın ölümünü araştırıyordu. Yavaş yavaş konuşmaya başladı:

-Hanımefendi, malumunuz olduğu üzere, İsmail Bey benim Harbiye'den beri arkadaşımdır. Evvelâ onun hiç bir zaman ihanet suçu işlediğine inanmadım. Bu katlin mânâsını sormak için defaatle İstanbul'a arz-ı hâl gönderdim. Padişah efendimizin hiç bir idam fermanına izin vermediği de bir hakikat olduğundan, bu ferman neyin nesi diyerek izahat arzettim. Nihayet cevâbî bir yazı alabildik. Sultan hazretlerinin böyle bir fermanının olmadığı, Beyefendiyi katledenlerin, muhtemelen, suikast için gelen zabıt kılığında girmiş haydutlar olduğu malumatını aldık. Bu katlin mümessili padişahımız olmadığı gibi, rahmetli zevciniz de "vatan haini" değildi...

Anam, daha fazla dinleyemedi, önce omzuma tutunmaya çalıştı. Ben onu tutamadım, birdenbire yere yığıldı. Konağın kadın kalfaları koşuşup anamı yerden kaldırdılar, içeri taşıdılar. Anamın o gün öleceğini sandım, çok korktum. O gün ölmedi ama o günden sonra çok değişti.

Bizim için uzun bir yas dönemi başladı. Anam her gece ibadet ederdi. Şehit evlatlarıyla konuştuğunu söylerdi. Son zamanlarda babamla da konuştuğunu söylemeye başlamıştı. Onun da oğulları gibi şehit olduğuna inanıyordu. Ben de "Benimle de konuşsunlar" diye gece uyumamaya çalışırdım ama başaramazdım.

.....

Bir gün üstleri başları toz-toprak içinde, elbiseleri yırtık, yaralı-bereli bir çok kadın ve çocuk konağımızın kapısına geldiler. Anam bu insanlara çok acıdı, kapıyı açıp herkesi içeri aldı.

O günün şartlarında, okuma-yazma bilen kadın sayısı çok azdı. Ama anamın çocukluğu sarayda geçmişti, başkadınefendinin yeğenydi ve iyi bir eğitim almıştı. Sadece okuma-yazma değil, dua ve hekimlik de öğrenmişti. Hem hangi hastalığa nasıl dua edileceğini hem de hangi otun veya kökün neye iyi geleceğini bilirdi.

Hastaları ve yaralıları tedavi edecek şeyler yaptı, herkesin yıkanıp temizlenmelerini, temiz kıyafetler giymelerini sağladı. Sonra "Siz kimsiniz, nerden gelip nereye gidiyorsunuz?" diye sordu. İki gözü iki çeşme kadınlar, başlarına geleni anlatmaya başladılar:

Erzurum, Bayburt vilayetlerinde yaşayan Ermeni ahali, büyük bir isyan başlatmış, yıllardır komşuları olan müslüman ahaliye saldırmaya başlamışlar. Askerlerimizle Ermeni isyancılar sokak sokak çarpışmalar yapmışlar. Yıllar süren savaşlarla zaten yorgun olan halk, hiç olmazsa geride kalan çocuklarını kurtarabilmek için yollara düşmüşler. Belki askerimiz o vilayetleri kurtarmış da olabilir ama çocuklarını ve namuslarını tehlikeye atmamak için, kendilerini savunmasız hisseden köylüler kalkıp, başka yerlere göç etmeye başlamışlar. Anlatılanlardan çok etkilenen ve özellikle bizim geleceğimizden endişe duyan anam, Sivas'taki Ermeniler'in de isyanlar başlatma ihtimalini düşünerek, bu insanların yola çıkacağı zaman kendi de hazırlanmaya başlamıştı.

Ağaç beşikte uyuyan bacıma bakıp, " Bu bembeyaz tenin solmasın, babaannenden aldığın bu kocaman dudaklarından ağıtlar çıkmasın kızım. Sen hiç yokluk görme... hiç harb görme... iki dişli kocakarı oluncaya kadar yaşa... minderinde oturup torunlarının, torun çocuklarının beşiklerini salla inşaallah..." dedi. Bu duaya ben de "İnşaallah" deyince birden irkildi. Dönüp baktı "Aaa sen miydin?" dedi... sarıldı... sığıdı... ağladı... ağladı... Sonra bacımı sırtına sardı, şalvar ve kara çarşaf giymişti, köylü kadınlardan farkı kalmamıştı. Yanına çok az eşya almıştı, konağın ahırından bir de sağmal inek çekti, çıkardı... elimden tuttu... birlikte yola koyulduk.

Artık saray terbiyesinde yetişmiş, paşa kızı, asker karısı Mahidil Hanımefendi'nin konak hayatı geride kalmıştı. Sivas'ı arkamızda ve geçmişimizde bırakıp yollara düştük.

.....

Uzun günler-geceler süren yolculuğumuz, artık yürüyemez hâle geldiğimizde, Çukurova'da sonlanmıştı. Kozan-Kadirli yolu üstünde bulunan Yaslıçalı Köyü'nde, zengin bir çiftlik ağasının yanına "tutma" girdik. Anam önce, diğer kadınlarla birlikte, çiftliğin işlerinde çalışıyordu, ağanın onun durumundaki farklılığı sezmesinden sonra, fazla iş buyurmamaya başladılar. Kısa zamanda köyün "Kadınana"sı oldu. Hastalıklarına veya sıkıntılarına çâre arayanlar, anamın yanına varıyordu. Doğumlarda da anamı çağırıyorlardı. Anamın gidip gelen aklını, bazen de anlaşılmayan davranışlarını, kendi kendine konuşmalarını önemsemiyorlardı.

Ben Şimdi konak hayatımızı hayal meyal hatırlıyorum. Bir konağımız vardı, hatırlamak istemediğimden beynimin tamamen sildiği bir yolculuğumuz vardı. ukurova'nın bu, çalıları bile yaslı olan köyünde doğup bydğm kabullenmek istedim. Ama anam arasıra gelip giden akıyla bana eskiye dair Şeyleri anlatmaya devam etti. Anlattıkları gerçek miydi yoksa deli bir kadının rüyaları mıydı, olaylar yaŐanırken ben orda mıydım yoksa bana anlatılanları yaŐamıŐım gibi mi kuruyordum... tam olarak bilmiyorum... Hiç bir zaman da bilemeyeceğim...

.....

Dedemin hikayesi burda bitiyordu. Okuduklarımdan etkilenmiŐ, sklm pklm dışarı çıkmıŐtım. KeŐke dedem yaşıyor olsaydı, hatta o sayım gününde düŐündüđüm gibi asırlar boyu da yaŐasaydı... ben büyüyünce de yanımda olsaydı, hikayesinin gerçek mi hayal mi olduğunu birlikte araŐtırsaydı.

.....

Annem sofada, elinde örgü ilesi yumak yapmaya çalışıyordu. Yardıma ihtiyacı vardı.

-Benim koluma tak, öyle sar ipi.

-Sen yorulunca kolunu dŐryorsun, o zaman da ile karıŐıyor. Bir de açmaya uđraŐıyorum, hiç yardım etme daha iyi.

-Yorulunca söylerim.

-Eyi tamam o zaman.

İki kolumu anneme doğru uzattım, o da ileyi kollarıma taktı, hızlı hızlı sarmaya başladı. Ben yorulmadan bitirmeye çalışıyordu. Aklımdan geçen yüzlerce sorudan birini sordum:

-Anne! Bykbabamgil Sivas'tan mı gelmiŐ gerçekten?

-Evet... Sivas'ta büyük bir konakta yaŐarlarmıŐ, paşa ocuđuymuŐ. Annesi de saraylıymıŐ.

-Gerçekten mi? Babası paŐaysa kim olduğu bellidir o zaman.

-Nenem bir Şeyler anlatırdı. Ben sarayda büyüdüm... babam paŐaydı... beni en çok sevdiği komutanıyla evlendirdi... ağbilerim genç yaŐta öldüğünden tek ocuk ben kaldım... kocam bizim konağa i güveyi geldi... ben de dört gardaŐın bir bacısıydım... falan derdi.

-Haa... Doğru olmayabilir yani... Biraz deliyymiŐ ya...

-Delikanlı evlatlarının acısını yaŐamıŐ... Kocasını ldrmŐler... Aklını kaçırmıŐ ... da... deli de olsa bütün köyün doktorluğunu yapardı... Ama... "Geceleri Őehitlerim geliyor, konuŐuyorum" derdi. Babama da çok düŐkündü... Evli-barklı, çoluk-ocuk sahibi koskoca adamı, gece gelir yoklardı... nefes alıyor mu, yaşıyor mu diye...Devlet, babaanneme Şehit çocukları için para göndermiŐ... Ama o, "Bu parayı alırsam Őehitlerim benimle konuşmaya gelmez." demiş, almak istememiŐ. Ancak gene de parayı getirip vermişler... Nenem de bir tenekeye doldurmuŐ, ağzını balmumuyla kapatıp, yklğn zeminine gömmüŐ... Çocuklarıyla evi terk ederken içinden bir lira bile almamıŐ...

-Dedem Sivas'a gitti mi sonra?

-Gitti... bir kere... Sora sora aramış, evlerini... Ama bulamamıŐ... Zaten kendisi de 55-60 yaŐlarındaydı. Evini bulsa bile harabesini bulurdu heralde.

-Evlerinin yerini de mi bulamamıŐ?

-Evleri Kızılırmak kenarındaymış... Kızılırmak aynı yataktan akmıyormuŐ artık... Konağın arazisinden bir kısmını da Sivas Lisesi'ne vermişler... Bahçeleri bostanları da istimlak edilmiŐ... yani cadde, sokak falan

yapılmış oralarda... yol geçmiş falan... Babam bula bula bir apartman bulmuş... "İşte... sizin ev yıkıldı, yerine de bu yapıldı" demişler. Apartmanda babamın baba akrabaları oturuyormuş. Annesiyle terk-i diyar ettikten sonra baba akrabaları gelip evlerine yerleşmişler. Sonra da parça parça ya satmışlar, ya da devletin verdiği istimlak paralarını almışlar.

-Dedem akrabalarıyla nasıl buluşmuş? Onu görünce sevinmişler mi? Amcası, halası var mıymış?

-Amcaları, halaları varmış... Halalar başka yerlere gelin gittiğinden sadece amcalarıyla, amca çocuklarıyla tanışmış. Halasının biri Akdağmadeni'ne, biri Muş'a gelin gitmiş. Onların da adreslerini almış ama...

-Nasıl davranmışlar?

-Çok iyi davranmışlar... babam, yıllardır kimsesizliğin sıkıntısıyla yaşadı... etrafında birsürü akrabayı görünce çok sevinmiş... beraber yemişler, içmişler, sohbetler etmişler... babam bizim isimlerimizi, adreslerimizi vermiş... Bir ara "Yüklüğün altındaki altınları mı buldunuz da bu binayı yaptırdınız?" diye sormuş. Herkes birbirinin suratına bakmış... susmuşlar... Babam da üstelememiş. Gece olunca, altına iki tane yün yatak serip, "Burda uyuyacaksın." demişler... Sabah olup da babam kalkınca, bakmış ki koskoca apartmanda kimse yok... Sadece babamın odası kalmış, diğer bütün odalardaki eşyaları taşımışlar, herkes gitmiş.

-Niye ki?

-Buraların gerçek sahibi geldi deyip, herşeyi babama bırakmışlar.

-Dedem, akrabalarını tanımaya gitmişti... mallarını sormaya değil ama...

-Evet... Zaten babam da önce herkesi aramış... sokaktaki bakkala sormuş... bakkal ona herkesin gecedan gittiğini, taşındıklarını söylemiş. Babam da "Anamın almadığı malı ben ne yapayım, gelsinler, otursunlar, helali hoş olsun... sadece burada akrabalarımın olduğunu bileyim yeter... Benim Adana'da kurulu bir düzenim, hayatım var, orayı bırakamam zaten" demiş.

-Şimdi Sivas'ta akrabalarımız var yani... Dedemin kim olduğunu, aslının nereden geldiğini öğrenebiliriz...

-Evet... o apartmanı da satıp gitmedilerse varlar...

-Arasak bulabilir miyiz onları?

-Babam bir okul defterine adreslerini yazmış, kendi adresini, bizim isim ve adreslerimizi de onlara vermiş. Arada kart veya mektup alırdık. Biz de yazardık. O adres defterini bulursak akrabaları da buluruz.

Birden bire dedemin defterini bulduğum günü hatırladım. Nenemle tezgahın altından çıkardığımız sandığı karıştırmış, bu defteri ve içinde adres yazılı başka bir defteri bulmuştuk. Kolumdan çileyi hop diye çıkarıp bakkala koştum. Annem çok şaşırılmış ve kızmıştı. Arkamdan "şimdi nooldu, sana karıştırma demedim mi?!" diye bağırırken ona cevap vermeye dahi vaktim yoktu.

Bakkala geldiğimde doğruca tezgahın üstüne baktım. Defter orda duruyordu. Önce bir "Oh!" dedim. Nenemin şaşkın bakışları arasında koşup defteri elime aldım. Fakat çok hafifti. Kapağını açıp baktım. Ne yazık ki sadece bir kaç boş sayfa vardı. Nenem;

-Ne arıyorsun?

Dedi.

-Bu defterin sayfaları nerde?

-Leblebi-çekirdek honisi yaptım. Lâzım mıydı?

-Burda dedemin Sivas'taki akrabalarının adresleri varmış... ama şimdi yok...

-Ben nerden bileyim... okumam-yazmam yok ki...

-...

Tekrar eve geldiğimde annem dolaşıp karışmış çileyi açmaya çalışıyordu. Gelip tekrar kollarımı uzattım.

-Yine mi dolaştıracaksın? Git başımdan, yardım mardım istemiyorum.

.....